

Dosarul nr. 3ra-556/19

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Central (jud. V.Hudoba)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud. L.Caraianu, G.Colev, Ș.Starciuc)

DECIZIE

24 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Mariana Pitic
Sveatoslav Moldovan
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat,

în cauza de contencios administrativ, la acțiunea depusă de Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat împotriva Adunării Populare a Găgăuziei și a Guvernatorului (Bașkanului) Găgăuziei cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, prin care au fost admise apelurile declarate de Adunarea Populară a Găgăuziei și de Guvernatorul (Bașkanul) Găgăuziei, a fost casată hotărârea din 22 iunie 2018 a Judecătoria Comrat, sediul Central și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a ț ă :

La 1 septembrie 2016, Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Adunării Populare a Găgăuziei și a Guvernatorului (Bașkanului) Găgăuziei cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 31 iulie 2015 Adunarea Populară a Găgăuziei prin legea locală nr. XXVII/V a adoptat Codul electoral al Găgăuziei.

Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat a subliniat că având la bază sesizările Comisiei Electorale Centrale și a unor deputați ai Adunării

Populare a Găgăuziei, în conformitate cu art. 64 din Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 a efectuat controlul sub aspectul legalității a Codului electoral vizat și a constatat că unele prevederi din acesta contravin legislației în vigoare.

Drept rezultat, la 27 iulie 2016, a înaintat părților notificarea nr.1304/OT5-257, solicitând abrogarea Codului electoral menționat, însă nu a primit răspuns.

În opinia sa, unele prevederi din Codul electoral al Găgăuziei au fost emisă contrar legislației în vigoare și cu încălcarea competenței, motiv pentru care a fost depusă prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ.

Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat a solicitat inclusiv în urma cererii din 18 aprilie 2017 de renunțare de la acțiune în partea pretenției ce ține de anularea ca fiind emisă cu încălcarea legii și cu încălcarea competenței a sintagmei „cu studii superioare” reflectată în art. 76 alin. (1) din Codul electoral al Găgăuziei nr. XXVII/V din 31 iulie 2015 care a fost admisă prin încheierea din 25 aprilie 2017 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, anularea următoarelor prevederi din Codul electoral al Găgăuziei:

- sintagma „autorităților ale administrației publice locale: primarilor (kuu başî, kasaba başî, munitipiy başî) și consilierilor (nasaatci), revocarea acestora în UTA Găgăuzia” și „referendumurilor locale” din alin. (2) al preambulului Codului electoral al Găgăuziei;
- art. 2 alin. (4); art. 14 alin. (2); art. 21 alin. (7); art. 25 alin. (1) lit. d);
- sintagma „sau funcția autorităților publice locale executive” din art. 25 alin. (1) lit. f);
- art. 26 alin. (1) lit. i);
- sintagma „deciziile căreia sunt definitive și fără drept de atac” din art. 26 alin. (2) paragraful 5;
- sintagma „în instanța de judecată la locul aflării consiliului electoral corespunzător în cazul unor alegeri locale generale ale Găgăuziei privind alegerea consilierilor (nasaatci) în consiliile locale sau alegeri locale noi. Instanța de judecată examinează cererea și emite hotărîrea în cauză în decurs de trei zile, însă nu mai târziu de ziua premergătoare a alegerilor” din art. 26 alin. (2);
- sintagma „decizia Curții de Apel Comrat, adoptată în termen de trei zile, însă nu mai târziu de ziua alegerilor, devine definitivă și fără drept de atac” din art. 36 alin. (2);
- art. 38, Registrul de Stat al Alegătorilor Găgăuziei; art. 39, listele alegătorilor; art. 41 alin. (2), desemnarea candidaților;
- sintagma „cât și în susținerea fiecărui candidat la funcția de deputat al Adunării Populare a Găgăuziei, desemnați de partide și de blocurile electorale” din art. 42 alin. (1);
- art. 53 alin. (2) lit. b); art. 60 alin. (5);
- sintagma „alegerilor locale” din art. 61 alin. (2) lit. a);

- sintagma „care au studii superioare” din art. 97 alin. (1);
- titlul V, Alegerile locale; titlul VI, Referendum;
- art. 202 alin. (5) și (6);
- titlul (denumirea) actului normativ contestat (vol.I,f.d.1-10,96,106-107).

Prin hotărârea din 22 iunie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central, corectată prin încheierea din 29 iunie 2018, cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat a fost admisă integral, fiind dispusă anularea următoarelor prevederi din Codul electoral al Găgăuziei nr. XXVII/V din 31 iulie 2015, și anume a: sintagmei „autorităților ale administrației publice locale: primarilor (kuu başı, kasaba başı, munitipiy başı) și consilierilor (nasaatci), revocarea acestora în UTA Găgăuzia” și „referendumurilor locale” din alin. (2) al preambulului Codului electoral al Găgăuziei; art. 2 alin. (4); art. 14 alin. (2); art. 21 alin. (7); art. 25 alin. (1) lit. d); sintagmei „sau funcția autorităților publice locale executive” din art. 25 alin. (1) lit. f); art. 26 alin. (1) lit. i); sintagmei „deciziile căreia sunt definitive și fără drept de atac” din art. 26 alin. (2) paragraful 5; sintagmei „în instanța de judecată la locul aflării consiliului electoral corespunzător în cazul unor alegeri locale generale ale Găgăuziei privind alegerea consilierilor (nasaatci) în consiliile locale sau alegeri locale noi. Instanța de judecată examinează cererea și emite hotărârea în cauză în decurs de trei zile, însă nu mai târziu de ziua premergătoare a alegerilor” din art. 26 alin. (2); sintagmei „decizia Curții de Apel Comrat, adoptată în termen de trei zile, însă nu mai târziu de ziua alegerilor, devine definitivă și fără drept de atac” din art. 36 alin. (2); art. 38, Registrul de Stat al Alegătorilor Găgăuziei; art. 39, listele alegătorilor; art. 41 alin. (2), desemnarea candidaților; sintagmei „cât și în susținerea fiecărui candidat la funcția de deputat al Adunării Populare a Găgăuziei, desemnați de partide și de blocurile electorale” din art. 42 alin. (1); art. 53 alin. (2) lit. b); art. 60 alin. (5); sintagmei „alegerilor locale” din art. 61 alin. (2) lit. a); sintagmei „care au studii superioare” din art. 97 alin. (1); titlului V, Alegerile locale; titlului VI, Referendum; art. 202 alin. (5) și (6); titlului (denumirea) actului normativ contestat (vol.I,f.d.163-167).

Prin decizia din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, au fost admise apelurile declarate de Adunarea Populară a Găgăuziei și de Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei, a fost casată hotărârea din 22 iunie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de admitere parțială a acțiunii. Au fost anulate următoarele prevederi din Codul electoral al Găgăuziei nr. XXVII/V din 31 iulie 2015, și anume a: art. 21 alin. (7); sintagmei „deciziile căreia sunt definitive și fără drept de atac” din art. 26 alin. (2) paragraful 5 și a sintagmei „decizia Curții de Apel Comrat, adoptată în termen de trei zile, însă nu mai târziu de ziua alegerilor, devine definitivă și fără drept de atac” din art. 36 alin. (2). În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (vol.I,f.d.222-236).

Invocând ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, la 24 ianuarie 2019, Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în cererea de chemare în judecată și în referința asupra cererilor de apel anexate la dosar, suplimentar invocându-se că unele prevederi din Codul electoral al Găgăuziei contravin legislației în vigoare și au fost emise cu încălcarea competenței, or, conform art. 112 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, modul de alegere a consiliilor locale și a primarilor, precum și atribuțiile lor, este stabilit de lege, iar prin prisma art. 72 din Legea supremă în stat, Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare. Prin lege organică se reglementează: sistemul electoral și organizarea și desfășurarea referendumului.

La rândul său, conform art. 2 din Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei nr. 344 din 23 decembrie 1994, actele normative ale Adunării Populare a Găgăuziei nu trebuie să vină în contradicție cu Constituția și legislația Republicii Moldova.

Aici este de menționat că instanța de apel nu a dat o apreciere corespunzătoare celor invocate în acest sens de recurent, circumstanțe ce impun admiterea recursului în sensul declarat, or, în cazul de față, instanța de apel a evitat să examineze observațiile reclamantului din acțiune, însușind prioritar cele invocate de apelanții Adunarea Populară a Găgăuziei și Guvernatorul (Bașkanul) Găgăuziei.

În concluzie, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a le examina sub toate aspectele. Or, instanța de apel s-a rezumat în a casa hotărârea instanței de fond, fără însă să dea o careva apreciere argumentelor din acțiune.

Ca urmare, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de îndeplinire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre neîntemeiată de admitere parțială a acțiunii, pe când concluzia primei instanțe de admitere integrală a acțiunii este justă, ea având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, instanța de fond stabilind corect situația de fapt și de drept în cauza dată, a dat o apreciere obiectivă probelor administrate și a adoptat o hotărâre întemeiată și legală care corespunde legislației în vigoare (vol.II,f.d.19-22).

La 18 aprilie 2019 și, respectiv la 26 aprilie 2019, Adunarea Populară a Găgăuziei și Guvernatorul (Bașkanul) Găgăuziei au depus referințe la recursul declarat de Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat, prin care au solicitat respingerea acestuia cu menținerea deciziei din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Comrat. Or, argumentele invocate în recursul nominalizat se referă la

dezacordul recurenului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că atât recursul cât și decizia instanței de apel ce constituie obiectul prezentului recurs au fost depusă și adoptată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ. Respectiv, termenul de declarare al recursului urmează fi calculat conform dispozițiilor instituite de Codul de procedură civilă.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia contestată la 12 decembrie 2018 (vol.I,f.d.222). Astfel, recursul declarat la 24 ianuarie 2019 (vol.II,f.d.19) este în termen.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ examinând admisibilitatea recursului declarat de Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat a considerat că acesta este admisibil, motiv pentru care a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

Conform art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiu aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Examinând materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și a restitui cauza instanței de apel.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

După cum denotă actele cauzei, înaintând la 1 septembrie 2016 prezenta acțiune în ordinea contenciosului administrativ împotriva Adunării Populare a Găgăuziei și a Guvernatorului (Bașkanului) Găgăuziei, reclamantul Oficiul

Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat a solicitat în urma renunțării din 18 aprilie 2017 de la o pretenție și admisă prin încheierea din 25 aprilie 2017 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, anularea următoarelor prevederi din Codul electoral al Găgăuziei nr. XXVII/V din 31 iulie 2015:

- sintagma „autorităților ale administrației publice locale: primarilor (kuu başî, kasaba başî, munitipiy başî) și consilierilor (nasaatci), revocarea acestora în UTA Găgăuzia” și „referendumurilor locale” din alin. (2) al preambulului Codului electoral al Găgăuziei;
- art. 2 alin. (4); art. 14 alin. (2); art. 21 alin. (7); art. 25 alin. (1) lit. d);
- sintagma „sau funcția autorităților publice locale executive” din art. 25 alin. (1) lit. f);
- art. 26 alin. (1) lit. i);
- sintagma „deciziile căreia sunt definitive și fără drept de atac” din art. 26 alin. (2) paragraful 5;
- sintagma „în instanța de judecată la locul aflării consiliului electoral corespunzător în cazul unor alegeri locale generale ale Găgăuziei privind alegerea consilierilor (nasaatci) în consiliile locale sau alegeri locale noi. Instanța de judecată examinează cererea și emite hotărîrea în cauză în decurs de trei zile, însă nu mai târziu de ziua premergătoare a alegerilor” din art. 26 alin. (2);
- sintagma „decizia Curții de Apel Comrat, adoptată în termen de trei zile, însă nu mai târziu de ziua alegerilor, devine definitivă și fără drept de atac” din art. 36 alin. (2);
- art. 38, Registrul de Stat al Alegătorilor Găgăuziei; art. 39, listele alegătorilor; art. 41 alin. (2), desemnarea candidaților;
- sintagma „cât și în susținerea fiecărui candidat la funcția de deputat al Adunării Populare a Găgăuziei, desemnați de partide și de blocurile electorale” din art. 42 alin. (1);
- art. 53 alin. (2) lit. b); art. 60 alin. (5);
- sintagma „alegerilor locale” din art. 61 alin. (2) lit. a);
- sintagma „care au studii superioare” din art. 97 alin. (1);
- titlul V, Alegerile locale; titlul VI, Referendum;
- art. 202 alin. (5) și (6);
- titlul (denumirea) actului normativ contestat (vol.I,f.d.1-10,96,106-107).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, pe care a admis-o integral, soluția fiind întemeiată pe faptul că atât Adunarea Populară a Găgăuziei cât și Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei nu au competență atribuită prin lege de a adopta legi locale care ar da naștere la raporturi juridice în domeniul alegerilor și petrecerii referendumului (vol.I,f.d.163-167).

Judecând apelul, Curtea de Apel Comrat prin decizia din 12 decembrie 2018 a admis apelurile declarate de Adunarea Populară a Găgăuziei și de

Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei, a casat hotărârea din 22 iunie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central și a pronunțat o hotărâre nouă, de admitere parțială a acțiunii, fiind anulate următoarele prevederi din Codul electoral al Găgăuziei nr. XXVII/V din 31 iulie 2015, și anume a: art. 21 alin. (7); sintagmei „deciziile căreia sunt definitive și fără drept de atac” din art. 26 alin. (2) paragraful 5 și a sintagmei „decizia Curții de Apel Comrat, adoptată în termen de trei zile, însă nu mai târziu de ziua alegerilor, devine definitivă și fără drept de atac” din art. 36 alin. (2). În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (vol.I,f.d.222-236).

Instanța de recurs menționează, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele. Mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Conform art. 118 alin. (3) din același cod, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, referindu-se selectiv la unele mijloace de probă, argumentându-și poziția prin influența decisivă asupra pertinentei și utilității lor de timpul scurs de la momentul producerii faptei prejudiciabile, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărîrii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză. Or, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor solicitate în acțiune, era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului legalitatea hotărîrii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererile de apel în raport cu motivele invocate în referințele/explicațiile intimatului, cu expunerea ulterioară a poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate, reținând/admițând undele probe și respingând altele.

Totodată, conform art. 390 alin. (1) lit. d), e) și f) CPC, decizia instanței de apel trebuie să conțină expunerea succintă a hotărîrii primei instanțe, a

motivelor cererii de apel, a noilor probe, lămuririle participanților la procesul în apel, motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Analizând conținutul deciziei contestate, în raport cu prevederile legale menționate, Colegiul conchide că instanța de apel examinând cauza în ordine de apel, în motivare, inițial a constatat că hotărârea din 22 iunie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central **urmează a fi casată parțial, în partea aditerii pretențiilor privind** anularea următoarelor prevederi din Codul electoral al Găgăuziei nr. XXVII/V din 31 iulie 2015:

- sintagma „autorităților ale administrației publice locale: primarilor (kuu başî, kasaba başî, munitipiy başî) și consilierilor (nasaatci), revocarea acestora în UTA Găgăuzia” și „referendumurilor locale” din alin. (2) al preambulului Codului electoral al Găgăuziei;
- art. 2 alin. (4); art. 14 alin. (2); art. 25 alin. (1) lit. d);
- sintagma „sau funcția autorităților publice locale executive” din art. 25 alin. (1) lit. f);
- art. 26 alin. (1) lit. i);
- sintagma „în instanța de judecată la locul aflării consiliului electoral corespunzător în cazul unor alegeri locale generale ale Găgăuziei privind alegerea consilierilor (nasaatci) în consiliile locale sau alegeri locale noi. Instanța de judecată examinează cererea și emite hotărârea în cauză în decurs de trei zile, însă nu mai târziu de ziua premergătoare a alegerilor” din art. 26 alin. (2);
- art. 38, Registrul de Stat al Alegătorilor Găgăuziei; art. 39, listele alegătorilor; art. 41 alin. (2), desemnarea candidaților;
- sintagma „cât și în susținerea fiecărui candidat la funcția de deputat al Adunării Populare a Găgăuziei, desemnați de partide și de blocurile electorale” din art. 42 alin. (1);
- art. 53 alin. (2) lit. b); art. 60 alin. (5);
- sintagma „alegerilor locale” din art. 61 alin. (2) lit. a);
- titlul V, Alegerile locale; titlul VI, Referendum;
- art. 202 alin. (5) și (6);
- titlul (denumirea) actului normativ contestat,

cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, de respingere a pretențiilor enunțate (vol.I,f.d.235,verso), iar ulterior contrar celor expuse, în dispozitiv, a concluzionat că hotărârea din 22 iunie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central **urmează a fi casată integral cu pronunțarea unei hotărâri noi, de admitere parțială a acțiunii** (vol.I,f.d.236).

Respectiv, concluziile instanței de apel sunt contradictorii, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată, iar cauza restituită instanței de apel. Or, este inadmisibil, prin prisma art. 241 în coroborare cu art. 390 Cod de procedură civilă, ca instanța de apel să adopte o decizie contradictorie.

Aceasta deoarece decizia instanței de apel trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în proces, și să răspundă în mod expres la toate cererile și obiecțiile formulate de apelant și intimat (Principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84) privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea justiției adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la 28 februarie 1984), adică formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de corectitudine, certitudine, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de rezerve (necondiționalitate), oficialitate și relevanță, condiție însă ce nu se atestă la caz, motiv ce constituie temei de casare a deciziei recurate.

Un aspect important prezintă și faptul că instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

În speță aceste circumstanțe lipsesc, or, analizând conținutul deciziei contestate în raport cu prevederile legale sus-menționate, Colegiul conchide că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a se expune asupra tuturor solicitărilor invocate de Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat, or, ultimul a depus cerere de chemare în judecată împotriva Adunării Populare a Găgăuziei și a Guvernatorului (Bașkanului) Găgăuziei, solicitând inclusiv și anularea sintagmei „care au studii superioare” din art. 97 alin. (1) din Codul electoral al Găgăuziei nr. XXVII/V din 31 iulie 2015 (vol.I,f.d.9).

Însă, instanța de apel care a casat integral hotărârea primei instanțe și a adoptat o soluție nouă, contrar prevederilor art. 239 în coroborare cu art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă nu s-a expus asupra acestei cerințe într-un nici un mod, deși în virtutea caracterului devolutiv al apelului, urma să rejudece fondul cauzei sub toate aspectele, în limita pretențiilor înaintate de reclamant. Or, atunci când instanța de apel, examinând apelul și adoptă o decizie prin care casează hotărârea primei instanțe (total sau parțial) cu adoptarea unei noi soluții, urmează a ține cont de faptul, că instanța de apel este obligată să examineze cauza în limita pretențiilor înaintate de reclamant.

În situația dată instanța de recurs consideră că la judecarea cauzei era necesară verificarea legalității hotărârii primei instanțe, cât și a obiectului litigiului atât în baza argumentelor invocate de apelanți, cât și conform cadrului legal ce guvernează raportul juridic supus judecării, totul coroborat cu circumstanțele cazuistice, care reies din cercetarea multiaspectuală a tuturor probelor invocate de părți. Or, conform art. 376 alin. (1) din Cod de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sânt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

Aceste fapte indică la examinarea unilaterală a cauzei, ce constituie o încălcare a dreptului recurenului de a se bucura de drepturile sale procedurale în

condițiile normelor în vigoare, precum și a principiului egalității armelor în proces.

În această ordine de idei, este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelurilor, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Comrat cu restituirea cauzei la rejudecare instanței de apel.

Totodată, întru evitarea admiterii unei încălcări a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a restitui cauza sus-indicată pentru examinare instanței de apel – **Curtea de Apel Cahul**, din considerentele ce urmează.

În corespundere cu art. 192 Cod administrativ, pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ la curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție se instituie complete și/sau colegii specializate de judecători.

În temeiul art. 193 alin. (2) Cod administrativ, Curțile de apel, atât ca instanță de fond, cât și ca instanță de apel sau recurs, soluționează acțiunile în contencios administrativ în complete formate din 3 judecători.

La caz s-a stabilit că în baza Hotărârii nr. 556/25 din 27 noiembrie 2018 a Consiliului Superior al Magistraturii, președintele interimar al Curții de Apel Comrat a emis dispoziția nr. 3 din 2 ianuarie 2019 privind constituirea colegiului specializat la examinarea cauzelor administrative în componența: Dmitrii Fujenco, Ștefan Starciuc și Liudmila Caraianu.

Adițional, Colegiul constată că la Curtea de Apel Comrat activează șase judecători, dintre care trei au participat în ordine de apel la examinarea prezentei cauze (Grigori Colev, Liudmila Caraianu și Ștefan Starciuc), iar unul este suspendat din funcție, ceea ce se confirmă prin pct. 2 al Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 608/25 din 20 septembrie 2016, circumstanță ce constituie un impediment pentru formarea unui complet de judecată în vederea examinării respectivei cauze după restituirea cauzei la rejudecare.

În astfel de împrejurări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că există temei de a restitui cauza sus-vizată pentru examinare la Curtea de Apel Cahul, întrucât din motive întemeiate, substituirea judecătorilor este imposibilă. Or, la Curtea de Apel Comrat nu va putea fi format un complet de judecată pentru examinarea cererilor de apel declarate de Adunarea Populară a Găgăuziei și de Guvernatorul (Bașkanul) Găgăuziei.

În conformitate cu art. 258 alin (3), 248 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se casează integral decizia din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Comrat, în cauza de contencios administrativ, la acțiunea depusă de Oficiul Teritorial Comrat al Cancelariei de Stat împotriva Adunării Populare a Găgăuziei și a Guvernatorului (Bașkanului) Găgăuziei cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea cauzei pentru examinare **la Curtea de Apel Cahul.**

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva